

Onderwerp

Tijdelijke gemeentelijke opvang vluchtelingen Nijmegen Noord

Opsteller	Edwin van Haveren	Behandeldatum	16 april 2024
Programma	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Status	Embargo tot 17 april 2024 17.00 uur
Portefeuillehouder	G. Visser en H.M.F. Bruls		

Advies

1. Een tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO) op de locatie Koudenhoek Noord in Nijmegen Noord voor de opvang van 400 vluchtelingen vanaf eind mei, begin juni 2024, voor circa één jaar in te richten en operationeel te maken.
2. De inrichting van de locatie vooruitlopend op een tijdelijke omgevingsvergunning, waarvan de aanvraag is ingediend, te starten.
3. Totdat de tijdelijke omgevingsvergunning voor de TGO formeel is verleend, de inrichting en het gebruik van de TGO te gedogen doormiddel van een gedoogbeschikking en de directeur van de ODRN te mandateren tot de verdere uitwerking van deze gedoogbeschikking over te gaan.
4. Van de aanbestedingsregels vanwege de grote urgentie en tijdsdruk om vluchtelingen op te vangen af te wijken.
5. De samenwerkingsovereenkomst tijdelijke gemeentelijke opvang locatie koudenhoek Nijmegen vast te stellen.
6. De brief aan de raad waarmee we informeren over de tijdelijke gemeentelijke opvang locatie koudenhoek Nijmegen vast te stellen.
7. De brief aan de omwonenden waarmee we informeren over de tijdelijke gemeentelijke opvang locatie koudenhoek Nijmegen vast te stellen.

Aanleiding

Bij raadsinformatiebrief van 26 maart 2024 hebben wij de raad geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen rondom de opvang van vluchtelingen. Eén van de ontwikkelingen betrof het onderzoeken van de mogelijkheid om op heel korte termijn een tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie (TGO) te kunnen starten met circa 400 opvangplekken. Het COA is verantwoordelijk voor opvang van vluchtelingen in het land. We zien echter ook dat de uitstroom uit de huidige noodopvang Winkelsteeg moeizaam verloopt, doordat het COA over veel te weinig noodopvangplekken beschikt. Veel gemeenten blijven om uiteenlopende redenen nog achter met het snel aanbieden van opvanglocaties. Ook het Rode Kruis maakt zich op dit moment ernstige zorgen over het tekort aan opvangplekken in Nederland en roept gemeenten op om op korte termijn opvangplekken aan te bieden (zie bijlage). Om de landelijke druk te helpen verlichten en vluchtelingen niet van sporthal naar tent te blijven verplaatsen, heeft het COA een urgente behoefte aan noodopvangplekken.

Inrichting

Op de noodopvanglocatie zullen mobiele woonunits worden geplaatst (6-persoons units). De faciliteiten (catering, sanitair etc.) worden in paviljoens geplaatst. Met deze woonunits

wordt meer comfort en privacy geboden aan de bewoners dan mogelijk was bij de noodopvang op Winkelsteeg.

Doelgroep

De locatie is bedoeld voor vluchtelingen die zich hebben aangemeld in Ter Apel. Op dit moment melden zich in Ter Apel vooral alleenreizende mannen om asiel aan te vragen, afkomstig uit verschillende landen. Daarnaast verwacht de gemeente ook vrouwen en gezinnen met kinderen. De opvanglocatie is niet bedoeld voor mensen waarvan vooraf duidelijk is dat zij geen kans maken op asiel, bijvoorbeeld vanwege een veilig land van herkomst.

Beoogde impact

Ambitie Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.

Doelen:

- We bieden opvang aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die dakloos zijn geworden en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren.

Daarnaast is hierbij van belang dat we op deze wijze:

- De landelijke druk helpen verlichten
- Zorgen dat vluchtelingen noodzakelijke, menswaardige opvang wordt geboden

Argumenten

1.1. Nijmegen is een gastvrije stad en wil mensen in nood humane opvang bieden.

Ondanks de Spreidingswet is er landelijk nog steeds sprake van een enorme druk op het realiseren van opvangplekken, doordat veel gemeenten nog achter blijven met het snel aanbieden van opvang-locaties. De tijdelijke noodlocatie Winkelsteeg sluit begin mei, waarmee het aantal vluchtelingen in het land dat onderdak nodig heeft, extra toeneemt. Om de landelijke druk te helpen verlichten en vluchtelingen niet van sporthal naar tent te blijven verplaatsen is het urgent dat een tijdelijke gemeentelijke noodopvang gerealiseerd wordt. Met de locatie Koudenhoek in Nijmegen-Noord (zie kaart in bijlage) hebben wij nu een locatie en de mogelijkheden dat te doen. Dit gaat uit boven de taakstelling voor Nijmegen op grond van de Spreidingswet.

2.1 Vooruitlopen op de definitieve vergunningverlening is noodzakelijk

Om de TGO spoedig te kunnen realiseren is het niet mogelijk om eerst de vergunningprocedure te doorlopen alvorens te starten met de inrichting. Op basis van ervaringen opgedaan bij de noodopvang in Heumensoord en Winkelsteeg en de nauwe samenwerking die het COA en wij in dit soort trajecten hebben met de ODRN, hebben wij er vertrouwen in dat de oplevering van de TGO conform bouwvoorschriften zal geschieden en de benodigde omgevingsvergunning ook zal worden toegekend. De aanvraag voor deze vergunning is inmiddels ingediend.

3.1 Om, in afwachting van de definitieve vergunning, te voorkomen dat sprake is van een illegale situatie, en gezien het feit dat de opbouw van de TGO niet kan wachten op het verlenen van de vergunning, is het noodzakelijk een gedoogbeschikking af te geven.

Als er sprake is van een illegale situatie dient daar – in opdracht van de wetgever en op basis van constante jurisprudentie - in principe ook handhavend tegen te worden opgetreden. Dat is alleen anders als er sprake is van een concreet zicht op legalisatie of als er sprake is van bijzondere omstandigheden, die maken dat (tijdelijk) van handhavend optreden dient te worden afgezien (gedogen). Conform ons gedoogbeleid (de nota “VTH-Beleid Regio Nijmegen 2023-2026”, d.d. 24 december 2022) wordt onder gedogen verstaan: het (nog) niet handhavend optreden na constateren van een overtreding door toezichthouders. Dat betekent dat sprake is van gedogen als bij ons bekend is dat sprake is van een overtreding, waarbij wij bewust de keuze maken (nog) niet handhavend op te treden. Wij maken van onze bevoegdheid tot gedogen slechts terughoudend, zorgvuldig en op verantwoorde wijze gebruik. Een gedoogbeschikking kan worden afgegeven als aan 4 voorwaarden wordt voldaan.

- *Slechts in uitzonderingsgevallen*
- *Mits beperkt in omvang en/of tijd*
- *Vindt expliciet en na zorgvuldige kenbare belangenafweging plaats*
- *Is aan controle onderworpen*

Overwegingen

We hebben hier te maken met een situatie waarin er een omgevingsvergunning is aangevraagd, voor een aantal Wabo-activiteiten, maar het verlenen daarvan niet kan worden afgewacht. Er is op dit moment een dringende behoefte aan het realiseren van extra tijdelijke opvangcapaciteit ten behoeve van vluchtelingen in Nijmegen. Indien dan het doorlopen van de formeel vereiste vergunningprocedure zou moeten worden afgewacht, zou dat maximaal 6 maanden kunnen duren (nog afgezien van een eventuele verlenging met 6 weken). Dat zou, gelet op de betrokken belangen, dus veel te lang gaan duren. Intussen zullen de werkzaamheden op de locatie daadwerkelijk starten op 18 april 2024, na vaststelling van het collegebesluit op 16 april 2024. Hoewel er dus sprake is van een illegale situatie, stellen wij voor – gelet op de betrokken belangen - om hier niet handhavend tegen op te treden, maar het expliciet en tijdelijk te gedogen door middel van een gedoogbeschikking, en de directeur van de ODRN te mandateren tot de verdere uitwerking van deze gedoogbeschikking over te gaan.

4.1 *Uitvoering van de aanbesteding conform de Europese aanbestedingsregels is op grond van ‘dwingende spoed’ niet mogelijk. Eerder is door Hekkelman advocaten hiertoe een advies opgesteld voor de realisatie en exploitatie van de Winkelsteeg. Dit advies achten wij ook nu weer van toepassing.*

Daarom gaan wij voor de realisatie (productie) van de locatie, de catering, schoonmaak en beveiliging enkelvoudig onderhands de opdracht verlenen.

5.1 *Zoals gebruikelijk bij het inrichten en beheren van een TGO zal een samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld tussen het COA en de gemeente. Deze is als bijlage toegevoegd.*

6.1 *Wij hebben de raad in de raadsinformatiebrief van 26 maart jl. beloofd haar op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen rondom de opvang van vluchtelingen. Met deze raadsinformatiebrief informeren wij de raad over de ontwikkeling van TGO Koudenhoek Noord.*

7.1 Wij vinden het belangrijk dat omwonenden als eerste geïnformeerd worden over de komst van de TGO Koudenhoek Noord en zullen hen dan ook per brief informeren hierover, voordat het nieuws hen via de media bereikt. Vandaar ook het embargo. Tevens nodigen wij hen met deze brief uit voor de informatieavond op 16 mei 2024.

Kanttekeningen

1.1 Naast de TGO zullen bouwrijpwerkzaamheden plaatsvinden.

Op een deel van het terrein Koudenhoek Noord is gestart met de voorbereidende werkzaamheden (bouwrijp maken) voor de ontwikkeling van woningen van Talis. Gedurende de periode dat de TGO operationeel zal zijn zullen deze werkzaamheden plaatsvinden. In verband met veiligheid en leefbaarheid zal hiermee rekening worden gehouden bij de inrichting van de TGO.

1.2 De Griftdijk kent in de directe nabijheid van de TGO alleen een weg met aan beide zijden een fietspad. Er is geen wandelpad/stoep.

De Griftdijk is, met name in de spitsuren, een drukke weg en dat geldt ook voor de fietspaden. Om te zorgen voor een zo veilig mogelijke verkeerssituatie wordt voor de bewoners van de TGO gewerkt aan een ontsluiting via de Dijkstraat. Daarnaast zullen zij op de TGO goed worden voorbereid op de verkeerssituatie rondom de TGO en de wijze waarop zij veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Tevens worden fietslessen verzorgd op de TGO. Toeleveranciers voor de TGO moeten gebruik maken van de toegangsweg via de Margaretha van Mechelenweg.

1.3 Naast de TGO ligt de Oosterhoutse Plas

Voor bewoners die niet kunnen zwemmen vormt het water een risico. Onder andere om die reden is de TGO geheel afgescheiden met hekwerk. Tevens is er 24/7 beveiliging bij de in- en uitgang van de TGO. Bewoners van de TGO worden bovendien duidelijk geïnstrueerd op afstand te blijven van het water als ze niet kunnen zwemmen.

1.4 Onderwijs en activiteiten

De verwachting is dat er ook gezinnen met kinderen opgevangen gaan worden. Kleuters (4-6 jaar) gaan zoveel mogelijk naar een reguliere basisschool, de andere kinderen gaan naar een Internationale Schakelklas (ISK) op De Bloemberg voor 6-12 jaar of het Pontem College voor 12-18 jaar. De kans bestaat dat daar onvoldoende plekken beschikbaar zijn. In dat geval zal op locatie een alternatief lesprogramma geboden worden, zolang als nodig is. Inzet zal zijn dat alle kinderen zoveel mogelijk naar een ISK gaan.

Op en nabij de locatie zullen sport- en ontspanningsactiviteiten worden georganiseerd door Bindkracht10 en het Sportbedrijf. Daarvoor zullen vrijwilligers worden ingezet en wordt contact gelegd met omliggende buurten en wijken voor verbindende gezamenlijke activiteiten op locatie of in de buurt.

Financiën

Voor de inrichting en exploitatie van de tijdelijke gemeentelijke opvang ontvangt de gemeente een exploitatievergoeding van het COA. Deze is minimaal gegarandeerd kostendekkend, maar het kan ook een forfaitaire vergoeding per plek per etmaal zijn.

Vervolg

Communicatie en participatie

Op dit voorstel rust een embargo tot 17 april om 17:00 uur. Wij informeren voorafgaand aan dat tijdstip omwonenden en andere stakeholders in de omgeving over dit voorgenomen besluit en nodigen hen tevens uit voor een informatiebijeenkomst op 16 mei, voordat de locatie operationeel zal zijn. Wij gaan in gesprek over wensen, behoeften, bezwaren en zorgen. Op basis hiervan kijken wij welke (beheers)maatregelen kunnen worden getroffen en welke afspraken kunnen worden gemaakt voor de leefbaarheid voor zowel de omwonenden als de bewoners van de TGO.

Bijlage(n)

1. Raadsinformatiebrief
2. Samenwerkingsovereenkomst COA en Gemeente inzake TGO Koudenhoek Noord
3. Situatiekaart TGO Koudenhoek Noord
4. Brief Rode Kruis, oproep tot spoedig aanbieden opvangplekken
5. Informatiebrief voor omwonenden